

## SAMENVATTING

Dit rapport werd opgesteld in uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst tussen de VMM en de stad Gent. Het beschrijft de resultaten van de luchtkwaliteitsmetingen in 2019 in de Gentse agglomeratie en de Gentse kanaalzone, aangevuld met de emissiecijfers verzameld door de emissie-inventaris Lucht van de VMM. De vermelde emissiedata zijn voor het jaar 2018, dit zijn de meest recent bekende gegevens.

### 1. Stikstofdioxide – NO<sub>2</sub>

#### **Industrie en verkeer zijn de grootste emissiebronnen**

In 2018 bedroeg de emissie van stikstofoxiden in Gent-centrum, de rest van de Gentse agglomeratie en de Gentse kanaalzone samen 10.946 ton. Dit is 9 % van de totale Vlaamse stikstofoxidenemissie.

Het grootste deel van de emissies werd uitgestoten in de kanaalzone waar industrie de grootste bron was. In de rest van de Gentse agglomeratie en Gent-centrum was verkeer de grootste bron. Daarnaast leverde de energiesector in de kanaalzone en in Gent-centrum ook een belangrijke bijdrage aan de stikstofoxidenuitstoot.

De emissies van stikstofoxiden van de sectoren energie en verkeer zijn sinds 2000 sterk verminderd met een stagnering vanaf 2015.

#### **Enkel langs drukke wegen overschrijdingen van de Europese jaargrenswaarde**

De Europese jaargrenswaarde (40 µg/m<sup>3</sup>) en de WGO-jaaradvieswaarde (eveneens 40 µg/m<sup>3</sup>) worden al meerdere jaren op alle *automatische* meetplaatsen gerespecteerd, ook in 2019. Op 2 van de 20 meetplaatsen in Gent-centrum waar de VMM met *passieve samplers* meet, lag het indicatief jaargemiddelde op of boven de Europese jaargrenswaarde. In 2017 hadden 9 meetplaatsen een indicatief NO<sub>2</sub>-jaargemiddelde op of boven de jaargrenswaarde

Volgens het ATMO-Street model lagen de jaargemiddelden langs snelwegen, ringwegen en enkele in- en uitvalswegen in de Gentse binnenstad vermoedelijk ook boven de Europese jaargrenswaarde.

In het Luchtbeleidsplan 2030<sup>1</sup> van de Vlaamse Overheid wordt een jaargemiddelde van 20 µg/m<sup>3</sup> als streefdoel gehanteerd.

#### **Gemeten concentraties blijven dalen**

Sinds 2009 daalden de NO<sub>2</sub>-jaargemiddelden, gemeten met automatische monitoren, met gemiddeld 25 %. In 2019 werd het hoogste NO<sub>2</sub>-jaargemiddelde binnen de Gentse regio gemeten langs de Gustaaf Callierlaan (30 µg/m<sup>3</sup>).

De indicatieve jaargemiddelden gemeten met passieve samplers lagen in 2019 gemiddeld 15 % lager dan in 2017. In de Antwerpse agglomeratie heeft de VMM ook een meetnet met passieve samplers. Daar zien we eenzelfde daling ten opzichte van 2017.

### 2. Fijn stof – PM<sub>10</sub>

#### **Industrie en op- en overslag bedrijven zijn de grootste emissiebronnen**

In 2018 bedroeg de **primaire PM<sub>10</sub>**-uitstoot in Gent-centrum, de rest van de Gentse agglomeratie en de Gentse kanaalzone samen 1.464 ton. Dit is 8 % van de totale Vlaamse PM<sub>10</sub>-emissie in 2018. 71 % hiervan kwam uit de kanaalzone waar de industrie en de sector op- en overslag de grootste bijdragen leverden.

In Gent-centrum en de rest van de Gentse agglomeratie vormden de huishoudens (en meer bepaald gebouwenverwarming door de verbranding van hout in open haarden en kachels) en verkeer de grootste bronnen. Tussen 2000 en 2018 daalden de primaire PM<sub>10</sub>-emissies van vooral de sectoren energie en wegverkeer.

---

<sup>1</sup> <https://omgeving.vlaanderen.be/luchtverontreiniging-actieplannen>

### **Enkel lokaal dichtbij bedrijven overschrijdingen van de Europese grenswaarden. De WGO-advieswaarden worden nergens gehaald.**

De Europese grenswaarde voor het PM<sub>10</sub>-jaargemiddelde (40 µg/m<sup>3</sup>) werd gerespecteerd op alle automatische meetplaatsen. Luchtkwaliteitsmodellering geeft wel aan dat er in de kanaalzone, nabij enkele op- en overslag bedrijven, nog wel overschrijdingen voorkwamen. De zones waarin deze overschrijdingen worden gemodelleerd doen zich voor het grootste deel voor in de industriële omgeving.

De WGO-advieswaarde voor het jaargemiddelde (20 µg/m<sup>3</sup>) werd op geen enkele meetplaats gehaald.

De EU-grenswaarde voor **daggemiddelden** (maximaal 35 dagen met een daggemiddelde hoger dan 50 µg/m<sup>3</sup>) wordt op alle meetplaatsen sinds 2014 gerespecteerd, de WGO-advieswaarde (maximaal 3 dagen met een daggemiddelde hoger dan 50 µg/m<sup>3</sup>) werd nergens gehaald.

### **Lichte daling in gemeten concentraties in vergelijking met voorgaande jaren**

De PM<sub>10</sub>-jaargemiddelden vertonen de laatste jaren een schommelend verloop. Ten opzichte van 2018 zijn ze gedaald.

### **3. Fijn stof – PM<sub>2,5</sub>**

#### **Industrie en huishoudens zijn de grootste emissiebronnen**

In 2018 had Gent-centrum, de rest van de Gentse agglomeratie en de Gentse kanaalzone een **primaire** PM<sub>2,5</sub>-uitstoot van 884 ton. Dat is 7 % van de primaire PM<sub>2,5</sub>-uitstoot van heel Vlaanderen dat jaar. 67 % van deze uitstoot kwam uit de kanaalzone waar industrie de grootste bijdrage had. In de Gentse agglomeratie en Gent-centrum vormden de huishoudens, en meer bepaald de verbranding van hout in open haarden en kachels, de grootste bron.

Zoals voor PM<sub>10</sub> is de daling in PM<sub>2,5</sub>-emissies sinds 2000 vooral te danken aan een daling in de uitstoot van de sectoren energie en wegverkeer. De uitstoot van de industrie schommelt doorheen de jaren.

#### **Europese grenswaarden worden gerespecteerd, de WGO-advieswaarden niet**

In 2019 lagen de gemeten PM<sub>2,5</sub>-**jaargemiddelden** in de regio Gent tussen 13 en 15 µg/m<sup>3</sup>. In heel Vlaanderen lag dit tussen 10 en 15 µg/m<sup>3</sup>.

De Europese jaargrenswaarde van 25 µg/m<sup>3</sup> wordt al meer dan 10 jaar gerespecteerd, de WGO-advieswaarde van 10 µg/m<sup>3</sup> nergens. In heel Vlaanderen was er in 2019 voor het eerst één meetplaats die de WGO-advieswaarde respecteerde.

De WGO-advieswaarde voor **daggemiddelden**, die maximaal 3 dagen met een concentratie hoger dan 25 µg/m<sup>3</sup> toelaat, werd op geen enkele meetplaats gehaald. Ook in de rest van Vlaanderen was dit zo.

### **Lichte daling van de gemeten concentraties**

De jaargemiddelden zijn op bijna alle meetplaatsen licht gedaald in vergelijking met 2018.

### **4. Zwarte koolstof/elementair koolstof**

#### **Industrie en verkeer zijn de grootste bronnen**

De emissies van elementair koolstof in Gent-centrum, de rest van de Gentse agglomeratie en de Gentse kanaalzone bedroegen in 2018 97 ton. Dit is 5 % van de totale Vlaamse EC-emissies.

In de kanaalzone vormde industrie de grootste bron, in de zone Gentse agglomeratie was dit verkeer. In Gent-centrum vormden de huishoudens de grootste bron en meer bepaald de verbranding van hout in open haarden en kachels. Sinds 2000 daalden de uitlatemissies door wegverkeer sterk door het invoeren van milieuvriendelijkere voertuigen. De emissie van de huishoudens schommelt van jaar tot jaar door wisselende meteorologische omstandigheden.

**Geen toetsingswaarden**

De gemeten jaargemiddelden lagen tussen 1,02 en 1,58  $\mu\text{g}/\text{m}^3$ . De hoogste concentraties werden gemeten op de in 2019 opgerichte meetplaats in de Lange Violettestraat. Deze locatie is een *street canyon*.

Er bestaan momenteel geen Europese normen of WGO-advieswaarden voor zwarte of elementair koolstof.

**Gemeten concentraties blijven dalen**

De gemeten jaargemiddelden zijn met 36 tot 44 % gedaald sinds de start van de metingen in 2012. Ook in de rest van Vlaanderen is er een dalende trend.